

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Historia 2b

Tema: Upplysningstiden och dess idéströmningar

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse för upplysningstidens centrala idéer, dess historiska kontext och påverkan på moderna demokratier. Eleverna ska visa sin förmåga att identifiera och analysera viktiga filosofiska tankar samt diskutera deras relevans idag.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Provets innehåll avser att täcka centralt innehåll relaterat till upplysningstiden, där fokus ligger på de centrala idéerna om förnuft, individuell frihet och samhällskritik som genomsyrade denna period och hur dessa tankar lade grunden för moderna demokratier.

Kunskapskrav

Eleven kan beskriva och ge exempel på de centrala idéerna under upplysningstiden, analysera deras påverkan på samhälle och politik, samt diskutera olika perspektiv kring dessa idéströmningar.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken av följande tänkare är mest förknippad med idén om maktodelning?

A) Voltaire

B) Montesquieu (**rätt svar**)

C) Rousseau

D) Adam Smith

2. Vad kännetecknar upplysningstiden?

A) En betoning på tradition och religion

B) En betoning på förnuft och vetenskap **(rätt svar)**

C) En betoning på krig och erövringar

D) En betoning på konst och litteratur

3. Vilket av följande verk är skrivet av John Locke?

A) "Candide"

B) "Den sociala kontraktet"

C) "Två avhandlingar om styret" **(rätt svar)**

D) "Om människans natur"

4. Vilken händelse påverkades starkt av upplysningens idéer?

A) Den industriella revolutionen

B) Den amerikanska revolutionen **(rätt svar)**

C) Den romerska republiken

D) Den franska revolutionen

5. Vilket av nedanstående påståenden om Voltaire är korrekt?

A) Han var emot religionsfrihet.

B) Han försvarade yttrandefrihet **(rätt svar)**.

C) Han förespråkade absolutism.

D) Han var en militär ledare.

6. Vilken idé är inte typisk för upplysningen?

A) Rationalism

B) Skepticism av traditioner

C) Tro på magi **(rätt svar)**

D) Idén om mänskliga rättigheter

7. Vad innebar begreppet "naturtillstånd" enligt upplysningstänkarna?

A) Ett tillstånd utan lagar **(rätt svar)**

B) Ett idealiskt samhälle

C) Ett tillstånd med absolut makt

D) En tid av krig och konflikter

8. Vem beskrev idén om socialt kontrakt?

A) Rousseau (**rätt svar**)

B) Hobbes

C) Locke

D) Marx

9. Vilken betydelse hade tryckpressen under upplysningstiden?

A) Den förhindrade spridning av idéer.

B) Den gjorde det möjligt att sprida idéer snabbt (**rätt svar**).

C) Den användes endast för religiösa skrifter.

D) Den var en teknik för att skriva böcker.

10. Vilken var en direkt konsekvens av upplysningens idéer i Europa?

A) Ökat thrice av monarkin.

B) Ökad vetenskaplig forskning (**rätt svar**).

C) Minskning av utbildningsmöjligheter.

D) Avskaffandet av alla lagar.

11. Vad menade upplysningstänkarna med "förnuft"?

A) Känslomässiga beslut

B) Logisk och rationell analys (**rätt svar**)

C) Traditionellt tänkande

D) Omedelbara känslor

12. Vilken av följande idéer är inte central i upplysningstiden?

A) Grundläggande mänskliga rättigheter

B) Absolut makt

C) Individuell frihet (**rätt svar**)

D) Vetenskaplig metod

13. Vad var Montesquieus bidrag till politisk teori?

A) Idealen om republik och demokrati

B) Maktdelningsprincipen (**rätt svar**)

C) Socialism

D) Feminism

14. Vad menade Rousseau med "allmän viljan"?

A) Mål för den enskilde individen

B) Behovet av kollektivets vilja (**rätt svar**)

C) Önskan om personlig rikedom

D) En elitistisk syn på makt

15. Vilket område fick inte mycket inflytande av upplysningens idéer?

A) Utbildning (**rätt svar**)

B) Politisk teori

C) Juridik

D) Ekonomi

Resonerande frågor

1. Hur kan upplysningens idéer fortfarande påverka våra moderna samhällen? (Syftet är att få eleverna att koppla historiska idéer till nutid.)

2. På vilket sätt skiljer sig upplysningens inställning till individens rättigheter från tidigare tiders perspektiv? (Ger eleverna möjlighet att analysera förändringar i samhällssynen.)

3. Diskutera hur upplysningens idéer om maktdelning har fallit ut i praktiken i olika länder. (Ämnet ger studenten utrymme att jämföra och kontrastera olika nationer.)

4. Vilka är de mest betydande effekterna av upplysningen på vår nutida politik? (Eleverna ges möjlighet att reflektera över långsiktiga effekter av historiska rörelser.)
5. Hur kan upplysningens idéer om frihet och jämlikhet tolkas i dagens samhälle? (Uppmanar till kritisk reflektion och tillämpning av historiska idéer.)
6. Vilka utmaningar har upplysningens idéer stött på i olika samhällen? (Ger eleverna möjlighet att utforska konflikter och kritik av upplysningen.)
7. Analysera det motsägelsefulla förhållandet mellan upplysningens idéer och nerordnad samhällsstruktur. (Möjlighet för djupgående analys och kritisk diskussion.)
8. Hur kan filosofierna från upplysningstiden tillämpas på dagens aktuella frågor som politik, ekonomi och mänskliga rättigheter? (Eleverna kan knyta ihop dåtida idéer med nutida problem.)

Bedömning

Faktafrågorna ger totalt 15 poäng, där varje korrekt svar är värt 1 poäng. De resonerande frågorna ger upp till 8 poäng, där varje fråga kan ge max 2 poäng.

För att uppnå betyg E krävs minst totalt 8 poäng, för betyg C krävs 12 poäng (minst 3 poäng från resonerande frågor) och för betyg A krävs 18 poäng (minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Prov](#)